

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszadásként vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 17.

Az analfabéták joga.

A választói reformjavaslatnak főbb eleveit közölte ugyan már Andrássy miniszter, de a részleteket illetőleg még mindig csak kombinációkra vagyunk utalva. A Népszavában annak idején indiskréció utján megjelent tervezet tele azt is közölte, hogy az írni-olvasni nem tudók csak közvetett választói joggal fognak birni. Ez hihetetlennek látszott s mindjárt nyomában az a hír jött, hogy elejtette a kormány 20-ig, hogy elejtette, mert veszedelmes lett volna.

A románság 60—70 százaléka analfabéta. Sem írni sem olvasni nem tud. Emiatt a román elem csaknem egészen a közvetett választók sorába kerülne s mindössze valami 50.000 szavazatot adna le. Az eddigi statisztika szerint a 24 évet meghaladott polgárok közül több, mint másfél millió nem tud olvasni. Ennek a nagy analfabéta tömegnek csaknem felét 38,8 százalékat a románok adják, kik közül több, mint 45.000 lélek analfabéta.

De a magyarság sem áll nagyon jól e tekintetben.

A magyarság legalsóbb rétegei s különösen a földmivesek és munkások nagy tömegei analfabéták 32 százalékát teszik ki, tehát csaknem 400.000 magyar birna közvetett szavazattal . . .

A közvetett választási rendszer anynyira ellenkezik a magyar nemzet egész multjával, egész gondolatvilágával, hogy lehetetlen volt percre is elhinnünk ennek lehetőségét.

De ha mégis komolyan gondolna valaki ilyesmit, az veszen számot azzal, hogy a magyarságnak az ássa meg a sírját, aki annak hegemoniáját kivétel és abszurd reakcionárius eszközökkel akarja fenntartani.

A Magyarország határain belül annak alkotmányra alatti élő összes állampolgárok összege azért nevezetlik politikai egységes magyar nemzetnek, mert abban a magyar faj a maga létszámának többségénél, kulturája erőteljesebb voltánál és vagyoni állásánál fogva vezető elemet képez. Ezt csak egy oly választási törvény nyel lehet a parlamentben is bebizonyítani, amely nem ismer semminemű igazolhatatlan mesterséges jogkorlátozást. Az írni olvasni ma még nem tudó elemeknek közvetett szavazása akkor, mikor pluralitás is van, teljesen igazolhatatlan álláspont és mint ilyen csak arra alkal-

mas, hogy a nemzetiségek alsóbb rétegeit folytonos izgalomban tartsa és a magyargyűlöletet, az uri osztálytól való idegenkedést, sőt a tudományos elemek megvetését is mindenkorra megőrökítse.

Es ez volt az oka, hogy a kormány, mint a koalíciós lapok jelentették az analfabéták közvetett szavazati jogának elvét elejtette.

Ez feltétlenül a szociáldemokratikus és federalisztikus törekvéseknek kedvezett volna, mert a jog nélküli tömegek felelősség nélküli politikai irányokat szoktak szolgálni. Már pedig éppen az a parlamentarizmus főelve, hogy az ország minél nagyobb tömegével kell megosztani a teletősséget. Csak szeszélyből, meg faji sovinizmusból behozni a közvetett választás reakcionárius elvét és kidobni 400.000 magyar szavazatot azért, hogy még 457.000 román szavazatot is kidobhassunk, ezt örültségnek nevezik a politikában.

Nem tudni hát, hogy most, mikor a koalíció kormányának oly sokfelül vetik a gáncot, melyik iránnyal kell többet küzdenie. A sovinizták azt szeretnék, ha egyetlen egy másnyelvű polgár sem kapna szavazatot. A szociálisták még az ostoros gyerekből is szeretnének ostort

„TISZÁNTUL” TARCZÁJA.

Szombat.

Irta: Vértesy Gyula.

Tíz óra felé járt már az idő. A munkás-asszonyok nem győzték az uraikat haza várni, hát behúzódtak az utcáról a nagy bérház apró piszkos vackaiba.

A munkás urak nem igen kegyeskedtek haza jönni. Kikapták a heti bérüket s csak nem jöttek addig haza, míg azt el nem itták.

S a büzös pálinkás boltokban nagy hangon mentegetik magukat a saját lelkiismeretük előtt.

— Egy heti keserves munka után csak megillet minket is egy kis pihenés! Mi sem vagyunk barmok, hogy az életet élvezet nélkül éljük végig. A mit keresünk, azt el is mulathatjuk, ehhez jogunk van.

Berendy Jakab ur is azt mondja. Meg azt is írja a »Vörös szegfű«-ben. Hej, az a jó lap.

Felragyog a munkás szeme, a mikor a lapról beszél:

— A mi lapunk! A mi igazunkat védi! Azt mondja, hogy a szegény se kutya, annak is van jussa mulatni.

A szegény munkásasszonyok pedig másképen gondolkoznak, de hát asszonyok nem értik a férfiak dolgát. Azok azt akarnák, hogy az emberek szombaton este is jöjjenek haza szép esendesen! Mintha bizony olyan ostoba lenne valaki, hogy ezt az egy kedves estét is, — amelyikre nem virrad munkanap — csak úgy unalmasan odahaza töltse el panaszoló asszonynepek között. Hogy is ne! Nekik az itatra szükségük van.

— Szegény ember megbolondulna, ha néhanap le nem ihatná magát és nem láthatná rózsásnak ezt a piszkos, szürke világot.

Ezt is Berendy ur hirdeti a »Vörös szegfű«-ben.

— Igen, uraim — szónokol Berendy ur a korcsmában, a hol a szegény munkások a »vezér« urat minden jóval traktálják — nekünk jogunk van most itt lenni, mert megdolgoztunk érte (a nyomorult soha életében nem dolgozott, mindig csak pumpolásból s mások becsapásából élt) aki dolgozik, annak mulatni is szabad. Csak az vétkezik, aki munka nélkül mulat!

— Igyunk, itt jó lenni! Nem látjuk legalább a sok síró, nyavalygó asszonyt, meg nyavalyás gyereket!

Hanem Pál Pista mégis kiigyekszik a

korcsmából. Felébredt a lelkében valami jobb érzés. Eszébe jutott, hogy a felesége meg a gyermekei most talán éheznek, míg ő doroból, hát kifelé indult. Jó szándékkal indult ki. Hogy vesz majd kenyeret, turót, kolbászt és hazaviszi. Vett is és el is ment a holmival egész az utcájuk sarkáig, hanem ott, amint egyszerre eszébe jutott, hogy néhány pillanat múlva előtte fog állani egy kisirt szemü, ványadt arcú beteges asszony, meg egy csomó nyafogó gyerek, — hát szépen visszafordult.

Ebből a nyomoruságból lehet még elég része, először elmegy a szeretőjéhez, a szép, egészséges, erős, karcsu leányhoz, akit azzal biztat, hogy majd elveszi s a ki azt hiszi, hogy neki nincs felesége.

Ugy is tett. A tenyeres-talpas szakácsné mellett aztán jobban telt az idő. Elmentek valami cigányos vendéglőbe s Pál Pista adta az urat; bankót is kapott a cigány, meg pocsétes borra is telt.

A szegény, nyomorult feleség pedig ezalatt mesékkel traktálja a gyerekeit, hogy békén hagyják és ne kérjenek minduntalan enni; meg, hogy ne féljenek a sötétben.

De a gyerekek beleunnak a szomorú, unalmas mesékbe, melyeket a szegény asszony

Fiúk! — Menjünk Klein Sándor és Vilmoshoz Fő-utca —

Leányok! üzeltébe vásárolni, kapunk ott minden felszerelést ami szükséges, hogy az iskolában rendes tanulók lehessünk. Iskola-

táskák 23, könyvszíjjak 20, tentatartók 10, patent harisnyák 14, kötények 35, gallérok 5, ingek 70, kofferek 1 —, keték stb.

Grammophonok nagy választékban részletfizetésre is. Intézetek részére teljes felszerelések.

teremteni az állam rendje számára, a túlzó nemzetiségi federalisták pedig a magyarság majorizálásáról álmodnak. »Incidit in Scyllamm, qui vult evitare Charibdim.«

A koalícionális kormány lehetetlenné tette volna itt a békés fejlődést és munkát, ha a közvetett választási jog magyartalan és helytelen álláspontjára helyezkedik vala.

Nagy örömmel kell tehát fogadnunk a nemzetiségi és társadalmi béke szempontjából azon intézkedést, mely szerint az analfabéták szavazati jogát, mindaddig, míg az ily nagy marad, tehát ideiglenesen adófizetés alapján való censzusok szerint szabályozza. E tekintetben szerencsés a Holló-fele tervezet.

Az analfabéták közt sokan vannak vagyonosak, gazdagok és értelmes egyének, kiknek eddig is volt választó joguk. Ezeket megfosztani joguktól nem lehet, nem szabad.

Bizzunk tehát, hogy a kormány bölcsesége most is megfogja találni a helyes közéletet.

Igen is, a nemzetiségi értelmes és hazafias lelkületű elemei meg fogják találni rövid időn belül a teljes érvényesülés útjait. A magyarság és a román-ság közt való villongás minden lehetőségét megfogja szüntetni egy méltányos és igazságos választási törvény.

Gedeon.

A magyar delegáció.

Ma a zárószámadási bizottság tartotta ülését gyér érdeklődés mellett. A folyosón háborús hírekről esik szó. Állítólag báró *Aehrenthal* külügyminiszter ma is kapott Szófiából táviratot, melyben közlik vele, hogy Bulgária hivatalos

körei kijelentették, hogy a vasúthoz feltétlenül ragaszkodnak s nem adnak érte kárpótlást. Inkább háboruba mennek. A táviratot a külügyminiszter megmutatta több delegátusnak, de nem volt tragikus hatása. Az emberek mosolyogtak. A zárószámadási bizottság üléséről ez a tudósításunk számol be:

A zárószámadási bizottság ma délelőtt 10 órakor tartott ülést gróf *Zichy* János elnökele alatt.

Nagy Emil előadó előbb általánosságban ismertette az 1906. évi zárószámadások eredményeit. Végeredményben 8,440.000 korona kedvezőtlen eredmény mutatkozik.

Bussák Ferenc: Különösen a hadügyminisztériumhoz intézi ezt a kérést, igyekezzeik költségvetését lehetőleg reális alapon összeállítani.

Plener Ernő, a közös számszék elnöke koncedálja, hogy a tulkiadások összege tekintélyes, de azért nem a közös számvevőszék felelős. Az előzetes ellenőrzést nem gyakorolhat.

Nagy Emil előadó: Ezt a kérdést nem a számvevőszéknek kell orvosoltni, mert annak nincs preventív hozzászólása a tulkiadásokhoz utólag pedig minden legcsekélyebb eltérés esetén tényleg felszólal a közös számvevőszék. Ez egy évtizedekre visszanyúló baj és a realitás biztosításának legelső kelléke volna, hogy a delegáció a jövőben először a zárószámadásokkal foglalkozzék és csak azután venné tárgyalás alá a költségvetést.

Wekerle Sándor: Nagyjában azt lehet mondani, hogy rendszeresített keretekben, rendszeresített létszámban dolgoznak, nem tartanak több lovat és nem szereznek több anyagot, mint amennyire engedélyt nyertek, úgy hogy ha nem számokkal budgetirozunk, hanem naturalizákkal, akkor a budgeten megtakarítás van. Természetes, hogy amikor nemcsak az élelmiszerek, hanem az anyagok is drágulnak, amikor

a munkabérek emelkedése folytán az iparnak minden terméke megdrágul és emelkedtek a lakbérek is, valamint az épületfenntartási szükségletek is ilyen növekedő tendenciánál egy olyan budgetben, amely tulajdonképpen nem egyéb, mint naturalizáknak számszerű kifejezése, jelentékeny tulkiadás mutatkozik. A tulkiadások jórésze tehát az élelmiszerekre esik. Éppen az állam-financiák szempontjából sohasem járna úgy el, hogy nagyon bőven állapítsuk meg reális szempontjából a hitelt. Rég foglalkozik ezekkel az ügyekkel és az a tapasztalata, hogy ha mi nagyon bőven állapítjuk meg a hitelt, akkor ha olcsóbbak is lesznek ezek a dolgok, azokat a hiteleket azért elköltik. Elismeri, hogy mikor az új vámtarifa folytán a gaboná-árak annyira emelkedtek, talán nem is dezens úgy előirányozni a tételeket, hogy ezek előreláthatólag betarthatók nem lesznek, de azt az elvet mégis fenntartandónak tartja, hogy szükség marokkal irányozzuk elő a kiadásokat és ne tulságos bőven, hanem a valóság mértékén alul a bevételeket. Ezen szempontok figyelembevételével kéri a zárószámadások elfogadását. Következett a részletes tárgyalás.

A balkán bonyodalom.

A balkán bonyodalom még mindég nem közeleg a kifejlés felé. A Szerbiából jövő hírek csak növelik a bonyodalmat. Törökország végre öntudatra ébredt s belátta, hogy az egész dolognak reá nézve csak kedvezőtlen kimenetele lehet.

A balkáni eseményekről tudósításunk a következők:

Aknák a Dunában.

Belgrád, október 17.

A szerb kormány elrendelte a Duna aláaknázását. Ezt a parancsot már végre is hajtották. A Belgrád határában elszaladó Duna

érdektelenül s szinte értelmetlenül darál le nekik s meginterpellálják az anyjukat:

— Hol a lámpa? Hol a kenyér? Félek! Éhes vagyok!

Még világosság csak kerül elő valahonnan. A rossz, büdös petroleum sercege szivárog keresztül a kanócfoszlányon s a lámpa le-tört szélű tüvegét feketére festi be a görbén égő kanóc ide-oda ingó lángja.

A lámpa feketéssárga, piszkos fénye, mint valami furcsa színhatású világítás terjed el. Lassan, lomhán terjed szét a sötétszürke tónus a piszkos, rozoga butorok között, mint ahogy szűk, szakadókos völgyekben a párákba tört nedves levegő.

A szoba sarkában keskeny, piszkos fa-ágyon fekszik két kis sovány gyermek. Vézna karjukkal átölelve tartják egymást. Úgy szeretnének aludni, de nem tudnak. Pedig, ha elalhatnának, nem lennének éhesek. Milyen jó is lenne!

Egy darabig szóltanul fekszenek egymás mellett, várva türelmesen, hogy hátha el tudnak aludni. De sehogyse tudnak. Végre is a nagyobb fiú felül az ágyában:

— Nagyon éhes vagyok, anyám, azért nem tudok elaludni!

— Nem adhatok semmit! Majd hoz apátok!

— De mikor?

— Majd hazajön.

— Imádkozni fogok a jó Istenkéhez, hogy jöjjön haza.

— Csak Imádkozz!

Minek mondaná neki, hogy a jó Istennek nincs arra gondja, hogy egy részeg munkás szombat este hazajöjjön, csak hadd imádkozzék! Mig az ember imádkozik, addig legalább nem éhezik.

Az asszony letül az asztal mellé s amint ott ül, az urát várva, a fejét oly nehéznek érezi, hogy le kell hajtania. S úgy ül azután némán, csendesesen!

Olyan fiatalon megtört alak, aminővel tele vannak a nagyvárosok munkásnegyedei.

Járnak, kelnek ezek a szerencsétlenek, minden lépten-nyomon találkozunk velük s szomorú arcukkal, a sok sirástól piros, elgyöngült s fátyolos tekintetű szemükkel minduntalan eszünkbe juttatják az élet igazi nagy nyomorúságait, ha tán pillanatra sziveskednének róla megfeledkezni.

A falon függő, törött mutatójú óra egymásután veri el a tizenegyet, tizenkettőt. S az ura még sem jön!

A várakozás nagy ideje alatt sok keserves gondolat cikázik át a szegény asszony szomorú, kétségbeesett lelkén. Sok olyan, amit pedig jó lett volna már végképp elfeledni. Mint például azt a képet, mikor az édes apja, a szegény vén ember kérve kérte, hogy ne menjen feleségül Pál Pistához, mert korhely is kikapós is, kényes is, meg szeretőtartó is! Hogy esküdözött akkor Fista égre-földre, hogy megjavul s ime mi lett belőle! Egy kis ideig, mig lent laktak a kis városban, boldogak is voltak, de azután, hogy fölköltöztek, minden a régi vágásba fordult vissza. Az ura azt hazudta, hogy csak a jobb munka kedvéért jött fel, de mások azt beszélték, hogy szeretője van itt...

— Ha igaz lenne? Oh a gyalázatos gazember! De nem lehet igaz! Ráfogás, pletyka!

Igyekszik a lelkét kiszabadítani a ráfonódó szörnyű gondolat sulya alól, hogy az ura nemcsak korhely, lump, de gazember is, aki szeretőjére költi a pénzét, mig ők idehaza étlen nyomorognak.

De hasztalan akar menekülni; a kinzó gondolat követi, mint az árnyék.

— Megcsal, megcsal! Talán most is!

A bányadi fényű szemből vésztojósól csillan elő valami vad, szilaj tekintet s az aszta-

Haas Fülöp és Fiai

es. kir. szab. szőnyeg és butorszövetgyárosok
m. kir. udvari szállítók
NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-ÚT (Rimanóczi-palota).

A nagyérdemű vevőközönség szives figyelmébe ajánljuk most érkezett szőnyegek butorszövetek, ablakvédők, utazótakarók, függönyök, asztalterítők, storokat, valódi keleti szőnyegek, perzsa-, indus- és smyrna minőségben.

Nagy választékban vannak raktárunkon a Haas-féle Agra és csomózott szőnyegek, melyek a legjobbaknak vannak elismerve. Varrott paplanokban, gyapjutakarókban, lópokrócokban nagy raktár. Mérsékelt szabott árak! Mérsékelt szabott árak!

végességig tele van rakva robbanó aknákkal, úgy, hogy a mi monitorjaink igen veszedelmes helyzetben lesznek, ha letutának Belgrád felé.

Csak fokozza a veszedelmet az a körülmény, hogy egyik-másik robbanó aknákat a víz sodra kimozdította helyéből és ezek az aknák most szabadon uszkálnak a folyamban. A Dunán közlekedő személyszállító hajók most a legnagyobb veszedelemben forognak.

Bizonyosra veszik, hogy a kormány megteszi a kellő intézkedéseket, hogy az uszó aknákat elfogják.

A monitorok demonstrálnak.

Titel, október 17.

A dunai monitorok Szlankamén horvát község alatt éles töltséssel lögyakorlatokat végeznek. A durranások a községben is erősen hallhatók, úgy hogy a lakosság eleinte nagyon megijedt, később azonban megnyugodott. A személyszállító hajók akadálytalanul közlekednek.

A bolgár kormány válaszigjegyzéke.

Szófia, október 17.

A bolgár kormány ma nyújtotta át Németország itteni képviselőjének a keleti vasut kérdésében tett legutóbbi lépésekre vonatkozó válaszigjegyzékét.

A jegyzék kijelenti: A bolgár kormány késznek nyilatkozik a kelet-ruméliai vasutvonalak megváltása céljából közvetlen tárgyalásokba lépni a vasuttársasággal, ha e tárgyalások azonnal megindíthatók. A portával hozzájárulásának kieszközlése végett a kormány semmi szinten nem fog tárgyalni. A vasuttársaság által követelt napi 15.000 franknyi összeg kártérítésbe a kormány nem egyezik bele és csak a mostani bevételeket fogja annak idején a társaságnak átadni. Hasonló elutasító állásponton van a bolgár kormány Törökországgal szemben is Kelet-Ruméliáért, valamint Törökországnak a kelet-

ruméliai vasutvonalakban való tulajdon jogáért ellenszolgáltatásképpen fizetendő kártérítés kérdésében is. A félhivatalos sajtó a kormány álláspontját akként körvonalozza, hogy Bulgária függetlenségének kiküldetése által beatus possindesé lett és minden kártérítés iránti igényt el kell utasítania. Az itteni diplomáciai körök véleménye szerint Ferdinánd király nem esztja kormánya álláspontját és a minisztereivel Sittniakovban most folyó tárgyalásokban minden befolyását latba fogja tenni, hogy a kormányt eltérítse intranszignens magatartásától.

Törökország a konferencia ellen.

Berlin, október 17.

A »Lokalanzeiger« jelenti Pétervárról: A balkáni konferencia megtartására vonatkozó tárgyalások, mint a legjobb forrásból hallatszik Törökország ellenállásán megakadtak, mert Törökország attól fél, hogy ha az elégedetlen államok kompenzációkat kapnak, az ő helyzete ezáltal még rosszabbodik. Itt már kezdik azt hinni, hogy az esetben, ha Törökország ragaszkodik álláspontjához, a konferencia nem is fog létrejönni.

A bojkott.

Berlin, október 16.

Konstantinápolyból jelentik: Az osztrák áruk bojkottja még egyre tart. Szalonikiben még a cigányok sem akarnak az osztrák hajókra hordárszolgálatot teljesíteni. Több szaloniki kereskedő kijelentette, hogy német árukat is csak úgy fogadnak el, ha azokat nem osztrák kereskedők közvetítik.

A konferencia programja.

Köln, október 17.

A Kölnische Zeitung egy berlini távirata összehasonlítja a balkáni konferencia programtervezetének párisi és londoni szövegét, konstatálja a lényeges különbséget a Kréta-kér-

désben és Szerbia és Montenegro kártalanításának kérdésében és ezután így folytatja:

A Havas-ügynökség közleményének egész jellege bizonyos nyereséget árul el, míg ellenben a Reuter-ügynökségé sokkal messzebbmenő mértékben számol Törökország érdekeivel és e szerint sokkal inkább számíthat a Törökország iránt barátságos érzelmeket tápláló hatalmak helyeslésére. A londoni közlemény, melyet a Havas-ügynökségével szemben hivatalosnak tekintünk, igen korrekt és kielégítő kommentárban részesül Pichon miniszternek a Tempsben megjelent interjúja által, melyből világosan kitűnik, hogy Franciaország, Anglia és Oroszország csak jóakarataikat kívánták nyilvánítani, hogy barátságos eszmecserében megteremtsék a konferencia alapjait. Egyáltalában nem kívánnak azonban egy pillanattig sem a többi hatalom helyett is és csupán egymás között oly kérdést eldönteni, amelyet csak a berlini szerződés valamennyi aláíró hatalma tárgyalhat. Ez tulajdonképpen magától értetődik, de örvendetesnek kell mondani, hogy a francia kormány ezt világosan kifejti és hogy Pichon ur szembeszáll azzal a gondolattal, mint hogyha oly szándék állana fenn, amely a konferencia tárgyalásainak menetét már egy előzetes csoportképződés által befolyásolni kívánná. Következik ebből, hogy a Londonban megállapított tervezet csupán előzetes tervezet, amely méltó formáját csak akkor fogja nyerni, ha az összes hatalmak között megegyezés jön létre.

Budapest, okt. 17.

A császári és királyi haditengerészet monitorai további intézkedésig az Aldunán fognak gyakorlatozni és a »Budapesti Tudósító«-nak beavatott helyről való értesülése szerint a legközelebbi napokban megkezdik a harcserű lögyakorlatokat. A dunai flotta nem kapott parancsot arra, hogy Budapestre visszatérjen, vagy hogy helyzetét megváltoztassa. Némely lapnak az a közleménye, mely szerint a Dunán

lon fekvő kenyérvágó kést szinte öntudatlan, mozdulatlan veszi kezébe:

— Megölném, ha igaz lenne!

De hirtelen visszaereszti az asztalra a kést, amit belép tántorodva, részegen az ura. Fellélegzik. Hál' Istennek, csak részegkedett! Ez is bűn, de nem olyan nagy, mint a másik lett volna.

— Nem szégyenled magad Pista?

— Te, nekem ne kezdjél megint prédikálni, mert vissza megyek!

Leül az ágy szélére és vetkőződni kezd:

— Azért nem gyűhet haza az ember, mert így fogadják!

— Csak nem csókolhatunk neked kezét, amiérthogy a korcsmában dőzsölsz, míg mi idehaza éhezünk.

A részeg ember keresgél a zsebében s végre az asztalra dobja az összekötött csomagot, melyben a még este vásárolt turó, kenyér, meg kolbász van.

— Nesztek! Faljatok! Hogy meg ne dögöljete éhen!

— Komisz ember vagy, Pista! — Feddi az asszony szeliden.

— Azé' mégis lehuzod a csizmámat, ha komisz vagyok is!

Az asszony engedelmesen lát neki, hogy

lehuzza, mégis a részeg férfi nagy kényelmesen végigdől az ágyon.

— Mégis ur az ur, pokolba is — morogja mámorosan, fél álomban — ez aszongya, hogy komisz ember vagyok, de azért lehuzza a csizmámat, a másik meg nem huzza le, de aszongya, hogy csókolni való, aranyos legény vagyok!

Bután vigyorog is hozzá s úgy folytatja:

— Bizony aszonta, oszt' meg is csókol, az nem olyan ám, mint te. Te mindig aszondod, hogy érzed rajtam a pálinkát, az meg sose érzi. Nem ám! Külömb fehér cseléd az, mint te, hékám!

— Kiről beszélsz? Hol voltál? — kiált rá az asszony s gyöngye karjaival, melyekbe erőt kölcsönöz az indulat, felrázza az urát az ágyról:

— Ki az, a ki külömb, mint én? Ki az a nyomorult, a ki a szeretőd? Hol jártál? Kinél?

A részeg ember feltápáskodik, de az asszony visszalöki az ágyra:

— Egy tapodtat se engedlek! Gyalázatos gazember!

— Te, megöllek! — hörögi rekedten — ereszs el!

Mikor azután látja, hogy az asszony nem

tágit, a részegnek logikátlan logikájával kérélni kezd:

— No ne haragudj, Trézsikém! Eressz el! Csak téged szeretlek!

— Nem eresztlek! Leszámolunk! Hol voltál?

— Hol voltam? No csak kiabálj, azt is megmondom. Elmondok szép sorjában mindent, de most álmos vagyok, hagyj aludni!

Hátrahanyatlík, szeme lecsukódik s aludni akarna, de az asszony nem engedi.

— Nem alhatsz addig! Mindent akarok tudni. Aztán majd alhatsz — nagyon sokáig — mindig.

A részeg ember félálomban felelget:

— Mindig? Mindig nem akarok. Csak holnap délig! No, hagy aludjam.

— Le nem hunyod addig a szemed, amíg nem beszélsz. Azután, akár fel se nyisd többet! Hol jártál? Kinél voltál?

— Akarod tudni? — kérdezte buta mosolygással, leragadni készülő szemét alig birta nyitva tartani — akarod? Hát Dininél. Az ám nem olyan könnyzacskó, mint te! Nem is sovány; kövér, oszt' mindig nevet.

Nagyot csettintett a nyelvével, azután végigdől az ágyon! a szeme lecsukódik, az álom erőt vesz rajta.

Selymek és finom női ruhaszövetek! = = = = Karlsbadi bőrkeztyü párja 78 és 95 kr.

Szilid kiszolgálás!

Tömegmegvétel folytán gyári áron alul árusítatnak.

Szigoruan szabott árak!

ÁRUHÁZ A GÓLYÁHOZ GUTFRIED TESTVÉREK Szent László-tér (Holdas templom mellett.)

E lap előfizetői 5 százalék pénztári engedményben részesülnek.

feltartóztattak Budapestről Szerbiába szülő tölteny-szállítmányu hajókat, nem felel meg a tényeknek.

Konstantinápoly, október 17.

Az osztrák árukat még mindig bojkottálják. Szalonikiban még a cigányok sem vállalnak munkát az osztrák hajóknál. Számos szaloniki kereskedő kijelentette, hogy elfogad német árut, de csak úgy, ha nem osztrák kereskedők közvetítik és ha nem hozzák osztrák hajók. Konstantinápolyban az a hír van elterjedve, hogy legközelebb osztrák és magyar hadihajók fognak megjelenni Szmirna előtt.

Mozgósítanak!

De csak a lapok!

Tegnap Nagyváradon és Biharmegyében óriási port vert fel annak a hírek kolportálása, hogy megjött a mozgósítási rendelet. Minden hadköteles megdöbbenve vette tudomásul a hírt és kezdett hozzá a készülődéshez. A mozgósítási hír azonban később kiderült, hogy minden komoly alapot nélkülöz.

Az egész kacsnak az volt az alapja, hogy a nagyvárad 37-ik gyalogezrednél vizsgálatot tartottak. Ez a vizsgálat azonban nincs összefüggésben mozgósítással. Vizsgálatot minden évben kell tartani minden ezrednél és ezt a vizsgálatot tegnap tartották meg Nagyváradon. A vizsgálat kiterjeszkedett az összes felszerelésekre ideértve a tegyver és tölteny raktárakat is. Ebből a vizsgálatból keletkezett az óriási kacsa, melynek a közönség felült.

A hír igen kellemetlen volt a hadkötelesekre, mert a katonai törvények szerint minden szabadságot ember a mozgósítás hírére azonnal köteles jelentkezni, dacára annak, hogy a

Az asszony megrázta még egyszer, hátha felébredne! Ébrenlétéből erőt akarna meríteni, hogy dulakodják legalább vele, hogy végezhesen legalább ébren lévő emberrel.

De az alvó nem ébred. Elereszti, az visszaesik szinte élettelenül.

A szegény asszony egész testében remegve áll mellette, halántékán csak úgy kalapálnak az erek; agyában örült gondolatok kergetik egymást s szeme előtt csak egy vágy lebeg: megölni ezt a gazembert!

Egy lépést tett az asztal fele, kinyújtotta kezét a kenyérvágó kés után.

És e pillanatban egész világosan áll előtte, hogy neki joga van megölni azt az embert. A bosszúra vágyó vadállat arca volt már akkor az a sápadt, szenvedő arc. Ujjai görcsösen szoritották össze a kés csont nyelét, tekintete vadul felvillogott, még egy pillanat s a kést bedöfi az alvó ember szívébe.

Ekkor megszólalt az egyik kis fiu, felülve az ágyban s rámutatva az asztalon heverő kenyérdarabra, mely kiesett a csomagból.

— Mama kenyeret! Apa hozott! Apa jó; az Istenke is jó, meghallgatott.

A nő megrázkódott, mint a kit hirtelen valami rossz álomból felébresztenek s azután odalépett az asztalhoz, szelt a kenyérből s odavitte a fiainak:

— Apátok hozta! Szeressétek az apátokat, ő szerzi a kenyereket, a kenyerteket...

behívó parancsot meg nem kapta. Tegnap a hír hallatára a sok hadköteles mind megrémülve bucsuzkodott hazulról sőt talán kiléven adva a parancs: Irány Zimony! még el is indultak.

Természetesen nagy megnyugvással vette mindenki a cáfolatot, mely a hírt alaptalannak nyilvánította.

Megjegyezzük különben, hogy a sokat emlegetett mozgósítás nem történik meg olyan könnyen, mert hiszen minden mozgósítás kerek egy milliójába kerül az országnak egy napra.

A mozgósítás híreire vonatkozólag az egyik félhivatalos közlemény így szól: Illetékes helyen kijelentik, hogy nincs mozgósítás. Egyes lapok hírei, melyek szerint az ország különböző részein katonai mozgósítási készülődések folynak, minden alapot nélkülöznek. Illetékes helyen különösen utalnak arra, hogy a tartalékosok és a póttartalékosok behívása, ami a mozgósítás első kelléke volna, a véderőtörvény 12. §-a értelmében csak ő felsége parancsára történhetik, már pedig nyilvánvaló és természetesen, hogy ily parancs nem adatott és ha adatott volna, egyáltalán nem maradhatna titokban. A második cáfolat szövege ez. Egyes lapok Wekerle Sándor miniszterelnök a függetlenségi pártban történt tegnapi látogatása alkalmával tett nyilatkozatai kapcsán oly nyilatkozatot is tulajdonítanak a miniszterelnöknek, mely szerint mozgósítástól tartani kell és mozgósítás esetén nagyobb hitelművelés is volna tervbe véve. Illetékes helyen felhatalmazták a Budapesti Tudósítót annak a kijelentésére, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök ilyen nyilatkozatot nem tett és a lapok ilyenemű híradása teljesen apokrif. A miniszterelnök a tegnapi beszélgetés folyamán a mozgósítás és a hitelművelés szavakat nem is ejtette ki. Az állítólagos beszélgetésnek e része tehát nem történt meg és koholt.

A legrosszabb, a mi megtörténhetik, csak annyi, hogy néhány ezredet levisznek a szerb határra s a boszniai helyőrségeket megerősítik. Ez azonban a tartalékosokat legkevésbé sem érinti, mert a tényleges állományban lévők is elégséges erőt képviselnek az esetleges szerb betöréssel szemben. A szerb részről várható betörésben csak egyes szervezetben bandák vehetnek részt, amelyeket rövidesen véres fővel verhet vissza néhány zászlóalj magyar és osztrák gyalogság. Rendes szerb háborúról szó sem lehet. Az a 16 millió dinár (egy dinár 80 fillér), amit a szerb országgyűlés olyan nagy zajjal megszavazott, még a szerb igények szerint is csak pár napi mozgósításra volna elég. 16 millió dinár költséggel még a Drinát sem lépik át a szerbek.

Ilyen körülmények közt a mozgósításról szóló vaklárma csak arravaló, hogy alaptalan aggodalmakat keltsen; az egész csak kacsa, vagy hogy szüreti nyelven beszéljünk, egy ártatlan, de nagyot pukkanó, egyébként egészen üres — béka.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, — kiknek előfizetésük lejárt, — szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lap további küldése akadályba ne ütközzék.

Angol-szerb barátság.

Angol bányák Szerbiában.

Anglia egyszerre beleavatkozott a Balkán ügyekbe, tette pedig ezt mint nagyhatalom. Ezzel a beavatkozásával olyan látszatot kelt, mintha Ausztria Magyarországot akarná kérdőre vonni, esetleg a berlini szerződés megsértése miatt. Ez az álláspontja Angliának egyszerűen üres kifogás, mert hiszen hihetetlen dolog, hogy épen Anglia ne tudná azt a szerződést, melynek intézkedése értelmében járt el Ausztria Magyarországra.

Anglia beavatkozásának egészen más háttere van. Korántsem a berlini szerződésen ejtett esetleges csorbát akarja kikorrigálni, mert csorba egyáltalán nem esett. Hogy azonban Anglia mégis beavatkozott ebbe a bonyolultnak látszó kérdésbe, az nem történt véletlenül. Igen ügyes diplomáciai csel ez, melynek célja a jövőben bontakozik ki.

Anglia mai szereplése olyan színben tünteti el ezt a nagyhatalmas államot, mint a tigrist, mely mit sem sejtő áldozatára alattomosan ugrik rá, előzőleg azonban igyekszik eltávolítani mindenfami az ő célját esetleg megakadályozhatja. Angliának úgy kellett fellépni most, hogy mindenkit a szerbek ellenségének tüntessen fel, és ő hangoztassa, hogy jogtalanság történt a Balkánon, hogy Szerbia meg van sértve és végül hogy ő mennyire sajnálja ezt a sérelmet.

Egyszóval rokonszenves színben kellett szerepelnie Szerbia előtt. Angliának erre bár mint nagy hatalomnak látszólag semmi szüksége nincsen hiszen Szerbiát fél nap alatt megtudná semmisíteni, azonban szüksége van a többi nagyhatalom előtti látszatra.

És mindezekre miért van szüksége Angliának, azt fölösleges azok előtt magyarázni, akik az utóbbi két évtized alatt figyelemmel kísérték az Anglia és Szerbia közti viszonyt. Nem politikailag, hanem gazdaságilag. Anglia jól tudja, hogy a hegyes-völgyes Szerbia kincseket ér, csak nincs megfelelő eszköze nincs vállalkozó szelleme, melylyel ezt a kincset értékesíteni tudná.

Az utóbbi két évtized alatt kísérleteztek Szerbiában a németek a franciák és végül az angolok. A Duna mentén és a kedvezőbb tekvésű helyeken bányákat létesítettek óriási pénz áldozattal, hogy értékesítsék a föld gazdag kincsét.

Azonban alig indult volna meg a forgalom Szerbiában megtörtént a királygyilkosság. Az idegen pénzen létesített vagy létesítés alatt álló üzemek vezetői egyszerre rémülten menekültek Szerbiából, ott hagyva minden befektetést a bizonytalan országban.

Menekülni kellett az idegeneknek, mert a szerbek mindenkivel szemben bizalmatlanok. Ezért kell most Angliának olyan erősen exponálni magát. Angliának nagyon fáj az a sok befektetés, amit elveszített a szerb bányákban és viszont szeretné ha Szerbiát ő aknázná ki.

Ilyen körülmények után tisztán látszik Anglia célja. Nem kell semmi magyarázatot fűzni a nagy közbelépéshez. És ezt eddig épen

Új férfi-, fiu- és gyermekruha-üzlet.

Van szerencsénk a t. ruhavásárló közönség b. tudomására hozni, hogy **Zöldfa-utca (Zöldfa-szálloda épületében, a Sörcearnak mellett)** e hó folyamán egy férfi-, fiu- és gyermekruha-üzletet nyitottunk, hol legfinomabb szövetekből készült ruhák óriási nagy választékban és igen olcsó árk mellett kerülnek eladásra. **Jelszavunk:** „Kevés pénzért szép ruhát, jó ruhát és csinos ruhát. —

Megtekintés ingyen, próbabevásárlással meglehet mindenről győződni — Kiváló tisztelettel

GELBERG és NAGY.

Szerbia vette legkevésbé észre, pedig majd akkor mikor észre veszi már késő lesz, mert Anglia ravasz politikája annyira körül fogja szőni, hogy lehetetlen lesz a menekülés.

UJDONSÁGOK.

* **Egyházi kinevezés.** *Machovich* Izidor, korponai apátplébánost a király beszercebényai kanonokká nevezte ki.

* **A váradi velencei iparvágányok ügye.** Ismeretes olvasóink előtt az a konfliktus mely a városi vasut és a tanács között keletkezett a velencei 5 iparvágány létesítése miatt. A vasut ugyanis ezeknek a vágányoknak felállítását nem kérelmezte a várostól, csak a közigazgatási bejárást. Ez meg is történt, amikor a miniszteri kiküldött a vágányokra meg is adta az üzembe vételi jogot. A város e jog megadása miatt felirattal élt a miniszterhez, aki tegnap küldte le erre vonatkozó intézkedését a városhoz. Eszerint a miniszter a jogot továbbra is megadja azzal az indoklással, hogy nem az a lényeges, miszerint kért-e a vasut-engedélyt, hanem az, hogy az iparvágányok megfelelnek-e minden tekintetben a törvényes kivánalmaknak.

* **Villamosvilágítás fejlesztése.** A város utcáinak villamos világításában az utóbbi pár hét alatt igen célszerű ujitásokat tettek. Nevezetesen egyes utcákon minden második villamos körtét sokkal erősebb izzóval cserélték fel, mi által a világítás csaknem még egyszer olyan erejű. A világításban esetleg még mutatkozó hiányok pótlására pénteken délután a bizottság szemlét fog tartani.

* **Az új kórház ügye a városi bizottságok előtt.** A kórház kitelepítésének ügye jelenleg a városnál van s ott várja sorsának végleges eldöntését. Az esetben ugyanis, ha a város elzárkózik a támogatástól a kórház ügye kerül a napirendről s beláthatatlan időben fog ismét szerepelni. Ezzel az ügygyel fog foglalkozni csütörtökön egyszerre három bizottság és pedig a szépművészeti és közlekedési, jogügyi, végül a közegészségügyi bizottság.

* **A mérnöki hivatal kibővítése.** *Köszeghy* József városi főmérnök tegnap ismét memorandumot adott be a városhoz a mérnöki hivatali személyzet szaporítása végett. A főmérnök memorandumában igen szépen kifejti, hogy mennyire szükség van a hivatal bővítésére, illetőleg a személyzet szaporítására. Két új mérnöki állás fizetésére talál is fedezetet a vízvezetési és közúti alapban, — de már az új építőmester csak akkor kaphatna fizetést, ha a megfelelőbbé tett építési szabályrendelet által megállapított illetékek befolyának a város pénztárába. Addig talán várhatnánk is a személyzet szaporítással?

* **Gyászrovat.** Fájdalmas veszteség érte a nagyváradi kir. bíróságok jegyzői karát dr. *Babescu* Emil váratlan elhunytával. Az alig 24 éves ifjú életének tavaszán lett a halál kérelhetetlen sujtó kezének áldozata. Az elmulás kétszeresen fáj akkor, mikor egy oly sok fáradtság és küzdelemmel kiérdemelt jövő boldogságának vágja utját a kiszámíthatatlan végzet. Nemcsak a veszteség, hanem egy hosszas kü-

delem elmaradt jutalma is fájó érzéseket ébreszt ilyenkor s csak egy más jutalmazás reménye az, mely enyhülést s vigaszt nyújthat. Kartársai kegyelettel őrizik a kiváló munkás és legjobb barát emlékét. Temetése ma d. u. 4 órakor lesz Pece utca 16. szám alatt lakásáról. Béke lengjen porai felett.

* **A nagy titok.** Tegnap számunkban megírtuk, hogy a fővárosi rendőrség *Andrássy*-nak egy apokrif levele miatt titokzatos vizsgálatot indított. A tegnapi nap folyamán az apokrif levelet ismét levették napirendről az újságok és az ügyről a következőket közlik. — A szerb hajóársaságnak három nagyobb szállítóhajója van. A Beograd, a Stige és a Takul. Néhány nappal ezelőtt a Beograd négy uszályhajóval megérkezett, egy napig itt volt, éjnek idején elindult Bécs felé. De két sleppet itt hagyott. Még most is itt vannak. A Beogradot, — mert akkor a titokzatos ügyben már nyomoztak — figyelték, arra sem embert, sem rakományt fel nem vettek. Így jelentette ezt a főkapitányságnak a dunai kapitányság. Történt azonban, hogy ez a hajó, amely két sleppel indult el, valahol elhagyta ezeket, vagyis átadta egy másik vontatónak, mely befelé vitte őket és ezt a másik hajót a rakománnyal együtt, fogták el az Aldunán és megállapították a fegyvercsempészést, amelyben budapesti embereknek, sőt volt és jelenleg is közszolgálatban lévő, ismert embereknek van részük. Állítólag a darabontkormány egy tagja és annak vélt titkára intézték az egészet, nem azért, hogy anyagi hasznot biztosítsanak maguknak, hanem hogy a jelenlegi kormány helyzetét megnehezítsék és olyan bonyodalmakat idézzenek elő, melyek kormánybukást eredményeztek volna. Ebben a munkában vettek részt olyanok, kiknek vezető szerepük van és ezért titkolják nyíre az ügyet. Az igazság kedvéért meg kell azonban írniunk, hogy az a forrás, melyből ez a hír ered, sem teljesen megbízható; ez is csak kombinációnak látszik, mert tudósítónk előtt egy magasrangú rendőrtisztviselő azt mondta, hogy mindazok a kombinációk, melyek tegnap és ma reggel kerültek nyilvánosságra, a valódi tényállást még csak meg sem közelítik.

* **A Félix-gyógyfürdő ötödik téli évadja.** Fontos kérdést oldott meg gyógyfürdők akkor, midőn a hévíz-fürdők téli használatát bevezette, évek során át, a téli gyógyfürdőzés lehetőségét, veszélytelenségét, kitűnő hatékonyságát bebizonyította. Jóval több, mint 1200 beteg használta a téli kúrát jó eredménnyel. Mily áldásos hatást fejt ki gyógyfürdők azáltal, hogy lehetővé teszi a hévíz-kúra egész évi alkalmazását, a téli gyógyfürdőzés emelkedő száma élénk bizonyítékát nyújtja annak, hogy a Félix-gyógyfürdő téli berendezései minden tekintetben biztosítják a téli kúra sikerét. A beteg itt nemcsak gyógyulás, hanem mint egy kedves otthon is talál.

* **Műkedvelő fényképészek vetítőestélye.** Igen érdekes és tanulságos vetítőestélyeket fog rendezni a Műkedvelő Fényképészek Köre e hó 25-től kezdődőleg és pedig: október hó 25-én »Utazás Thüringian keresztül« című sorozat, a további három estélyen pedig: »Berlin és környéke« azután »Tanulmányok a keleti tenger mellől« és végül »Bosznia, Dalmátia és Hercegovina« című sorozatok kerülnek bemutatásra. Minden estélyen a képeket igen érdekesülő magyarázó szöveg kíséri s miután

a felvételek különben is a fényképészet valóságos remekei, az estélyek a legnagyobb érdeklődésre tarthatnak számot. Az egyesület a vetítőestélyeket minden alkalommal vasárnap délután a Tűzoltó-őrtanya nagytermében tartja meg délután félhat órakor, hogy így azokon azokon is résztvehessenek, kik bétköznapiokon elfoglaltságuk miatt meg nem jelenhetnének. Vendégeket szívesen lát az egyesület vezetősége.

* **Don Juan a pincelyukban.** Tegnap éjtől után 2 óra tájban a Fűchsl-féle palota pinceablakán át *Pollák* János jelenleg facér vasgyári munkás be akart mászni, kétségteletlenül azzal a szándékkal, hogy valamit elemeljen. A szűk ablaknyílásban azonban fennakadt. Miután kínos helyzetéből nem tudott menekülni, segítségért kiabált. Az elősiető rendőrszem a beszorult alakot egy 37. gyalogezredbeli őrvezető segítségével kihuzta a nyílásból. *Pollák* akkor azzal állott elő, hogy a pincében lakó szeretőjét akarta meglátogatni. A viszontagságos légyottnak a rendőrség zárkájában lett aztán csattanós befejezése.

* **A féláru jegyes igazolványok váltása.** Az állami és törvényhatósági tisztviselők, továbbá az állami és törvényhatósági nyugdíjasok féláru vasuti jegy váltására jogosító arcképes évi igazolványai a jövő 1909-ik évre leendő érvényesítés végett a magyar kir. államvasutak igazgatóságához (Budapest, VI. ker., *Andrássy*-ut 73. sz.) már folyó évi október hó 15-től kezdve beküldhetők, legkésőbb azonban december hó 31-éig okvetlenül beküldendők. Azoknak az igényjogosultaknak kiknek a folyó évben arcképes évi igazolványuk még nem volt, a jövő 1909-ik évre azonban ily igazolványt maguk részére szerezni kívánának, az igazolvány kiállítását ugyancsak a fent jelzett időben kell kérelmezniük. Különösen figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy az igazolványok érvényesítéséért és az újak kiállításáért járó 1 korona kezelési illeték m. kir. postabélyegekből rovandó le. A postabélyegeket a betérjesztendő névjegyzékre vagy kérvényre ragasztandók fel. Készpénz vagy okmánybélyeg kezelési illeték fejében nem ragasztatik fel. Ez alkalommal a nyugdíjasokat arra is figyelmeztetjük, hogy a folyamodványon a lakhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által igazoltatni kötelesek azt, hogy semmitéle díjazott tisztséget vagy fizetéssel járó hivatalt nem viselnek. Budapest, 1908. szeptember hó 24. A magyar királyi államvasutak igazgatósága.

x **A rezervista álma.** A múlt vasárnapon nagy sikert aratott fenti című nagy zenerevue, általános kívánság folytán vasárnap f. hó 18-án d. e. fél 12 órakor még egyszer kerül előadásra a »Pannonia«-étteremben. Alkalma lesz tehát a közönség azon részének is ezen pompás zeneműt meghallgatni, mely a múlt vasárnapon már nem birt helyet kapni. A délelőtti 10 órakor kezdődő katonazene műsora a következő: 1. Schneider: Mindig gáláns! polka fr. 2. Wagner: Csintalan nebulók keringő. 3. Suppé: Nyitány a »Zsiványcsiny c. operából. 4. Lehár: Egyveleg a »Három feleség c. operettéből. 5. Ziehrer: »A rezervista álma« nagy zenerevue (pont fél 12 órakor.) 6. Kraul: »Vigadj magyar« egyveleg. 7. Strauss: »Varázskeringő. 8. Sahan: »Magyar dalok« egyveleg. Este pedig a téli-kertben Bura Károly és hírneves zenekara hangversenyez.

* **Uj intézmény.** Célszerű és valóban szükségpótló irodát létesített Somlyó V. Ignác új polgár-

HÖLGYEK!

A legdivatosabb és legújabb szabásmintáim megérkeztek. Személyzetemet a főváros elsőrangú szalonjaiból hozattam. — A munkáért kezesget vállalom. —

ROTH ADOLF női szabó
NAGYVÁRAD, ZÖLDFÁ-UTCA 11 SZÁM.

társunk, bejegyzett kereskedő. Eddig ugyanis városunk örvendetes fejlődése és máris nagy kiterjedtsége igen megnehezítette már a lakáskeresést, következésképp sokszor a bérbeadást is; amennyiben ezidőszent, akinek lakásra van szüksége, ő maga, sőt hogy még jobban célt érjen, egész családját is mozgósítva, bejárja az egész várost és minden kapura kell figyelnie, hogy hol, milyen lakás van kicédulázza! Gyakori tehát az eset, hogy a bérbeadónak üresen marad a kiadandó lakás, míg a lakáskereső nem akad, vagy csak nagynehezen akad neki való lakásra. Ezen bajon segít a Somlyói V. Ignác által létesített, hatóságilag engedélyezett lakásnyilvántartási iroda, Rákóczi-út 3. sz. alatti (Weinstock-féle) optikai üzlethelyiségében, ahol rendszeres nyilvántartást vezet lakásokról, valamint üzleti és iparcélokhoz szánt helyiségekről és készséggel áll rendelkezésére egy bérbeadóknak, mint a bérbevevőknek. Hogy pedig a kínálat és kereslet minél nagyobb legyen, a díjakat oly méltányosan szabta meg, hogy a legszerényebb hónapos szobabérlétnél is igénybevehető az iroda, amely mindössze 60 fillér díjfizetéssel jár; míg a 3 havi felmondással járó bérletknél 1 korona, 6 havinál pedig 2 korona a maximális díj.

* **Tánciskola.** Kovács Tivadar balletmester a párisi táncmű. okl. tagja ez évben nov. 1-én nyitja meg táncintézetét a Zöldfászálloda nagytermében. Az idei szezonban rendkívül sok bájos ujdonság kerül oktatásra, azonkívül az egész konografiai táncművészet és testesthetika. Külön gyermek csoportok, kiad és esti tantolyamok, boston kurzusok. Védnökségek alatt álló csoportokhoz való beosztás iránt értekezhetoi lakásomon Schlauch-tér 2. hol egyszersmind az összes kurzusokra már most lehet beiratkozni.

* **Csemegeszőlő-kiállítás.** Mától kezdve díjtalanul szemlélheti a nagy közönség *Mertz Nándor* kereskedésében (Körözs-utca) a felhalmozott, *csedaszép és legfinomabb szőlőket*, amelyekből naponta lesz szállítva az ország minden részébe. Figyelemre méltó az óriási francia fajok mellett az özv. *Lukács Györgyné* ömeltósága telepéről naponta frissen metszett *Chassellias-fajok*, mely szőlő őfelsége a király asztalán is teljas diadalt aratott. Az összes *fajszőlők* kiló-számra is *olcsón* lesznek árusítva.

* **Weber Testvérek** Kabát, Alj és Blous különlegességei nagy választékban megérkeztek. Telephon 684.

* **Uj vendéglő.** A volt *Kecskeméty-féle* vendéglő — mely a vidékiek kedves találkozó helye *Strobl Fános* vendéglős vette meg. Nagy helyiségek. Kitűnő borok és frissen c-apolt kőbányai sör hideg és meleg ételek állandóan kaphatók.

Legujabb őszi kalapok és férfi divat ujdonságok megérkeztek ROTH M. UTODÁNÁL

* **Erdős és Grünfeld** cégnél Bémer-tér Poynár-palota. Megérkeztek az őszi kosztüm-, kelme és blouz selyem ujdonságok, valamint az őszi felöltők. Kosztümök és felöltők jutányos árban készülnek. Rendelt fehérnemű kelengyék mindenkor megtekinthetők.

* **A Náci bácsi mozija.** *Szenzációs új műsor.* A nemrég történt óriási Pécskai vasuti szerencsétlenség látható a »Nemzeti« étteremben; tehát senkise mulassza el ezt a gyönyörű képet megnézni, mert csak pár napig látható. Ezenkívül szebbnél szebb válogatott új műsor kerül a hatalmas vetítőre. Szabad bemenet. — Belépti díj nincs. *Szenzációs új műsor!*

* **Borsalino őszi kalap ujdonságai** Reichard áruházába megérkeztek.

* **Magyar daltársulat a korona kávéházban.** A nagy zsidóünnepnap megszüntével azaz hétfőn és minden este egy jól szervezett férfi- és nőtagokból álló daltársulat tartja előadásait. Naponta változatos műsor. Egész éjjel nyitva. Kezdeté este 9 és fél órakor. Belépti díj nincs. Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel Klein Lajos, kávé.

A mozgósított doktor.

— *Kit mozgósítottak Nagyváradon.* —

Javában folyt a szüreti mulatság. Nemcsak a mulatság »folyt«, hanem a must és a bor is. Ezek folytán természetesen a hangulat kellően emelkedett.

Különösen emelkedett a hangulat nős és családi uraknál, akik oldalbordájuk nélkül jelenvén meg nőlen urak társaságában, a mimiczy természeti törvényének engedtek s visszaáldozták magukat az aranyfiatalság, az arany szabadság, az arany nőtlenség körébe.

Nem valami eszöndes volt az álom, az bizonyos. Nóta nótát követett s a doktor volt a vezér. Neki volt legszelebb a jókedve. legnagyobb a pohara, ő tudta a legvigabb nótákat.

Félrevágom jaz kalapom,
Magamat jól kimulatom,
Ihajla, de esuhajla!

A taktust az asztalon verték ki.

— Hapták! — kiáltott az egyik. Kár az öklért! Akiben virtus van, az a kapukulescal veri a taktust. Hadd lássuk, kinek van kapukulcsa?

Volt mindnek; a doktornak a legnagyobb. Szép dolog is az, hogy ha már az embernek oldalbordája teremődött, teremődött melléje kapukulcs is.

A nagy kapukulcs még magasabba emelte a hangulatot és a hangot is. A doktor egy quarttal magasabba fogta a nótát s úgy vágta ki:

Ha látna jaz feleségöm,
Tudom Isten, adna neköm,
Ihajla, de esuhajla!

Violinkulcs helyett kapulcs mellett nótáztak tovább. Valaki megszólalt:

— Te doktor, nem jó az asszonyt emlegetni se falra festeni, mert még megjelen!

— Ha megjelen, hát itt lesz! Huzzad, füstös!

Hogy nekem egy asszony
Kommandirozgasson.
Olyan nincs a sifonérban!

Ez kell a magyarnak! — kórusban zengték — a doktor a lehangosabban — hogy olyan nincs a sifonérban!

Egyszerre megjelent a láthatáron — egy szobaleány. Levelet hozott a doktornak. Nézi a doktor — piros a pecsétje, finom a hajtása, ejnye, de ismerős a kezeirása!

— Oda se neki! — biztatták a cimborák! Hogy is van az a nóta, hogy olyan nincs a sifonérban! Fújjad, doktorkám!

A doktor fújt egyot, de nem dalt, ellenben fel-

vette a kalapját és kifelé indult. Valaki aggodalmasan megjegyezte:

— Beteghez?

A doktor komoran és szótlanul távozott. A sifonért sem emlegette. Ellenben a társaság egy tagja kitalálta a levél tartalmát s amint a doktor eltávozott, titokzatosan megjegyezte:

— Mozgósítási parancs?

Általános rémület.

— No igen. A doktort hazahívta — a felesége.

Hát innen támadt a hír, hogy Nagyváradon mozgósítanak. *

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap: délután Gépirókisasszony. Ester Tanítónő.

Hétfő: Tatárjárás.

Kedd: Görög rabszolga.

Szerda: Kék egér (premiér.)

Csütörtök: Kék egér.

Péntek: Kék egér.

Szombat: Varázskeringő.

Vasárnap délután: Császár katonái.

este: Királyfogás.

* **Az első vörös színlap.** A jövő hét színházi eseménye Engel és Hors vigjátékának premiérje lesz. Ez francia bohózat, mely a párisi vandeille-k kaviáros, fűszeres pikantériáival van tarkítva. A darab fő női szeredét E. Kovács Mariska játsza. Ebben a szezonban most először lép föl a kiváló művész, akinek fényes alakításul ígérkezik a »Kék egér« fő női szerepe. E. Kovács Mariska bájos egyénisége, a mult szezonban is fényesen érvényesült a vigjátéki soubrett szerepkörben s az idén egész művészetével készül a Kék egér bemutatójára. A darabot szerdán, csütörtökön és pénteken mutatják be a Szigligeti színházban.

TÁVIRATOK.

Ö felsége a szegedi hölgyeknek.

Budapest, 17. október. A király ma a szegedi hölgyeknek szívélyes megemlékezésük jelétül saját kezű aláírásával ellátott fényképét adományozta.

Szilágyi Dezső szobrának leleplezése.

Budapest, 17. október. Ma leplezik le Szilágyi Dezső szobrát. A leleplezés nagy ünnepség keretében történik meg s arra az ország számos törvényhatósága is képviselteti magát.

Kossuth és a választó jog ismertetése.

Budapest, október 17. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma 40 függetlenségi és

Gerstenbrein Tamás és Társa

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczi-út 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagy raktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador Siremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi sírboltok s sírkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és **sírkőgyár.**

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Közponri iroda Nagyszében Fleischer u. 17.

Fióktelepek:

Déva. Kolozsvár. Bánpatak

48 as párti képviselő előtt ismertette az általános választó jog tervezetét.

EGYESÜLETEK.

A nőegylet választmányi ülése. A következő sorok közlésére kértünk fel: A bi-harmergyei és nagyváradai nőegylet választmányi tagjait és védhölgyeit van szerencsém a folyó évi október hó 21. napján d. u. 4 órakor az árvaházban tartandó választmányi ülésre meghívni. Nagyvárad, 1908. évi október hó 17. napján. Özv. báró Gerliczy Félixéé elnök.

TANÜGY.

A községi polgári leányiskola felépítése.

Égetően sürgős ügyben érkezett tegnap beadvány a városhoz. A beadványban a polgári leányiskola felépítéséről van szó.

Ez ideig míg kilátás volt arra, hogy államosítani fogják a leányiskolát, mindig el lehetett odázni az építés kérdését. Most azonban, hogy az államosításba legalább ez idő szerint nem akar bele menni az állam, az iskola felépítése tovább alig halasztható.

Ebben az ügyben tegnap Weisz Lajos törvényhatósági bizottsági tag a következő beadványt intézte a városhoz:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Ez év március havi közgyűlésen a polgári leányiskola felépítése tárgyában megtett interpellációra a polgármester ur azon kijelentést tette, hogy ezen a városhoz kérvényesen igen fontos és ugyszólván elkerülhetetlen kérdés megoldása a közeljövőben megtörténik, amennyiben a kilátásba helyezett államosítással megvalósítható lesz.

Egyik helybeli lap híradása nyomán tovább menve, biztos és hiteles forrásból szerzett adatok alapján arról győződtem meg, hogy a Nagyvárad polgári leányiskola államosítására nem számíthatunk.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Szerény véleményem szerint ezen iskola felépítését nem lehet függővé tenni attól, hogy államosítva lesz-e vagy nem, mert ezen iskolánál a mostani állapotot sem közegészségügyi, sem tűzrendészeti még kevésbé kulturális szempontból tovább tűrni nem lehet és nem szabad. Ha végig tekintünk városunk fejlődésén, minden irányban láthatunk és tapasztalhatunk örvendős fejlődést csak ezen a téren nem, mert még ma is úgy állunk vagy talán még rosszabbul ezen iskolával mint 30 évvel ezelőtt. Lehet, hogy a város régebbi népességi számarányához mérten ezen iskola méretei és berendezései talán megfeleltek, de ma amikor Nagyvárad város népessége megkétszereződött és az iskolai növendékek közül több mint amennyi beiratkozott helyszüke miatt az iskolából kimaradt, akkor Tekintetes Törvényhatósági Bizottság szerény nézetem szerint ezt a közegészségügy ellenes és ideiglenes állapotot tovább megtűrni nem lehet.

Miért is tiszteletteljesen indítványozom:

Határozza el és mondja ki a Tekintetes Törvényhatósági Bizottság, miszerint tekintet nélkül az államosításra elodázhatlanul szükségesnek tartja a polgári leányiskola felépítését és utasítja a Tekintetes Tanácsot, hogy az iskola készenlévő tervét és költségvetését ez év december havi közgyűlésre fedezeti kimutatás mellett hozza be, úgy hogy az még a jövő 1909. évben felépíthető és az iskolai igényre átadható legyen.

Tiszteletteljes indítványom elfogadását kérve, vagyok

tisztelettel

Weisz Lajos,
törvényhat. bizott. tag.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Dalok.

Irla Deési K. Alfréd.

Két csinos magyar dalt szerzett ismét Deési Alfréd, szintársulatunk muzsikális tagja, Vályi Nagy Gusztó szövegére. Egyik szomorú, a másik vig. A szomorú, »Elvesztettünk édes rózsám...« nincs minden eredetiség nélkül. Kissé egyhangú a melódiája, mert mindvégig ugyanegy hangnemben van írva. A ki a dalt harmonizálta, az egyhangúságon úgy akart segíteni, hogy közben más hangnemben komponálta a kíséretet, ezzel azonban csak rontott rajta, mert a kíséret erőltetett lett. A vig dal, »Igazán, igazán...« kevésbé eredeti, de patogós, ritmikus csárdás, s a dallam pompásan megtelel a szövegnek, összhangosítása is egyszerű, világos. A csinos kiállításban megjelent zenemű ára egy korona, kapható Sebő Imre könyvkereskedésében. Ajánljuk a magyar zenét kedvelők figyelmébe.

Igazságszolgáltatás.

Humor a járásbírószágon.

November 6 án nem mindennapi ügyben tart tárgyalást a járásbírószágon. A dolog egy bóhozat körül forog és oly humor teli, hogy themának sokkal ügyesebb lenne, mint a szóban forgó darab.

Erdélyi Miklós, színházunk buzgó és jeles direktora a nyári szinkör megalakulása után pályázatot hirdetett ugyanis, egy énekes bohózatra. Azt gondolta tudniillik, hogy a nagyváradai poeták reflektálni fognak a felhívásra és sikerül egy helyi szerző darabját előadatni. Azonban csalódott. A pályázat meddő maradt s csupán egy bohózatnak csufolt micsoda érkezett be, mit átolvasva, kénytelen volt ad acta tenni.

Az említett darab ugyanis egy minden élc, ötlet és humort nélkülöző dolog, mely meg van töltve csütörtököt mondott viccekkel. A becses szerző azonban nem akarta elviselni ezt a mellőzést, gondolva csinálók még egy jó viccet s feljelentette Erdélyit, követelve tőle az 500 kor. pályadíját.

Nehéz dolga lesz a járásbírószágon, mert még nincs prakszisa abban, hogy hogyan és mi uton kell valakit törvényesen babérral kosszoruzni.

Kardosék bankjai. A törvényszék egyelőre befejezte a Kardos-ügy tanuinak a kihallgatását s a mennyiben több tanut nem idéz be a bíróság, a bizonyítási eljárásból már csak a szakértők meghallgatása van hátra. Tegnap délben kezdtek meg a könyvszakértők kihallgatását, ami iránt igen nagy az érdeklődés. Az egyik könyvszakértő véleménye szerint mind a három intézetben fog vagyongár beállani, mert a szövetkezet mindkét ujonnan alakított intézetnek hitelezett, amelyektől száz százalékban már nem kaphatja vissza az értéket. Nevezetesen elveszett a József-Ferenc-városi Takarékpénztár és a Leszámitlóbank 30-30.000 koronát kitevő alapítási költsége, a felszerelési és az üzleti költségek is részben leíródtak. Ezekhez járulnak a dubiozus követelések.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonátözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, okt. 17.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. —	—	10.38
Rozs okt. —	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt. —	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, okt. 17.

Osztrák hitelrészvény	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	748.—
Leszámitló bank	—	743.75
Rimamurányi	—	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	—	692.25
Közuti vasut	—	552.—
Városi villamos vasut	—	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. okt. 17.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	94.50
Magyar nyereség sorsjegy kölcsön	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	145.—
Osztrák járadék papírban	—	97.25
Osztrák járadék özüstben	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	—	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	689.50
London vista	—	240.—
Páris vista	—	95.50
20 márkás arany	—	23.51
20 frankos (Napoleonder)	—	19.09
Német birodalmi márka	—	117.62

A szerkesztőnő telelő
D. V. UOSKIOS GYULA.

Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

VASUTI MENETREND.

ÉRVÉNYES OKTÓBER 1-TŐL.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Tvsz.	Sz. v.	Gy. v.	Oda. — Vissza.	Tvsz.	Sz. v.	Gy. v.	Tvsz.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	
	7 20	8 20	12 20	2 25		5 40	9 15	Ind. Budapest	Erk.	5 00	7 20	7 50		1 40	6 40	9 40
		10 28	2 43	4 41		8 13	10 23	> Nagykáta		2 44	5 11	6 34		12 30	5 04	8 26
	9 16	11 21	3 40	4 16		9 02	11 19	> Szolnok		12 34	3 44	5 39		11 38	3 49	7 32
5 18	11 28	2 06	7 42	5 57	1 35	12 21	12 55	> Püspökladány		5 06	12 54	3 56	10 20	9 52	12 48	5 27
5 27		2 18	7 58		1 49	12 41		> Báránd		4 50	12 41		10 01		12 37	
5 45	11 48	2 33	8 18	6 17	2 05	12 59		> Sáp		4 29	12 23		9 38	9 33	12 23	5 07
6 07	12 04	2 52	8 44	6 32	2 26	1 36	1 31	> Berettyóújfalú		3 59	12 05	3 18	8 56	9 19	12 05	4 53
6 21		3 05	9 01		2 38	1 50		> Mezőpeterd		3 31	11 51		8 35		11 52	
6 34	12 21	3 17	9 17		2 20	2 04		> Mezőkeresztes		3 16	11 39		8 17		11 41	
6 41			9 25					> Ártánd		2 40			8 07			
6 51		3 30	9 37		3 04	2 18		> Bors		2 29	11 26		7 54		11 30	
7 00	12 35	3 38	9 41		3 13	2 27		> Biharpuspöki		2 19	11 13		7 43	8 48	11 23	
7 11	12 45	3 48	10 00	7 09	3 25	2 38	2 11	Erk. Nagyvárad	Ind.	2 05	11 09	2 39	7 28	8 41	11 14	4 15
	12 58	4 10	5 44	7 14		3 06	2 18	Ind. Nagyvárad	Erk.	8 30	10 34	2 32	7 07	8 34	10 53	4 09
	1 05	4 17	5 53			3 13	2 26	> Várad-Velence		8 22	10 27	2 26	7 01		10 47	
	1 15	4 27	6 04			3 22		> Fugyivásárhely		8 09	10 18		6 51		10 38	
	1 27	4 38	6 18					> Szakadát		7 53			6 38		10 27	
	1 36	4 47	6 30	7 42		3 42	2 51	> Mezőtelegd		7 43	10 00	2 03	6 30	8 10	10 21	3 40
	1 43		6 39					> Mezőtelki		7 31			6 21			
	1 50		6 46					> Czéczeke		7 17			6 14		10 09	
	1 56	5 02	6 55	7 55		3 58	3 05	> Élesd		7 7	9 44	1 50	6 09	7 58	10 04	3 24
	2 01	5 06	7 02			4 03		> Élesd megálló		7 10	9 38		6 03		9 59	
	2 10		7 12					> Rikosd		7 00			5 56			
	2 23	5 25	7 46	8 15		4 22	3 26	> Rév		6 50	9 25	1 37	5 47	7 46	9 47	3 08
	2 27							> Rév megálló		6 39			5 36			
	2 32	5 33	7 55			4 30		> Zichy barlang		6 27	9 16		5 24		9 39	
	2 37	5 38						> Vársonkolyos		6 15	9 04		5 12		9 28	2 49
	2 49	5 49	8 13			4 44		> Brátka		6 03	8 56		5 01		9 20	
	2 57	5 57	8 22			4 52		> Jádvolgy		5 38	8 56		4 50		9 13	2 34
	3 08	6 08	8 35	8 48		5 03		> Bucsa		5 26	8 47		4 43			
	3 19		8 48					> Feketető		5 13			4 30			
	3 32	6 30	9 07	9 08		5 27	4 16	Erk. Csucsá	Ind.	5 04	8 31	12 55	4 21	7 07	8 58	2 19
	5 20	8 27	11 50	10 50		7 27	5 53	Erk. Kolozsvár	Ind.	1 30	5 59	11 10		5 21	6 49	12 32

Püspökladány—Debrecen—Szatmár.

Nagyvárad—Vasköh.

Tvsz.	Szv.	Oda. — Vissza.	Szv.	Tvsz.
5 30	4 30	Ind. Nagyvárad	Erk.	9 49
5 35	4 41	> Várad-Velence		9 38
5 37	4 56	> Rontó		9 24
6 07	5 05	> Félixfürdő		9 17
6 24	5 21	> Kardó		9 03
7 07	5 58	> Nyárló		8 37
7 21	6 11	> Magyargyepes		8 25
7 39	6 23	> Tasádfő		8 09
7 55	6 33	> Drágcséke		7 55
8 14	7 00	> Magyarcséke		7 36
8 28	7 13	> Dused		7 22
9 01	7 25	> Szombatság-Rogoz		6 56
9 14	7 38	> Hollód		6 46
9 29	8 10	> Gyanta		6 23
9 37	8 17	> Fekete Kápolna		6 14
9 51	8 31	> Solyom		6 00
10 00	8 39	> Belényesörvényes		5 53
10 10	8 43	> Borz		5 43
10 22	8 53	> Belényesujlak		5 34
10 36	9 11	> Sonkolyos		5 25
10 50	9 23	> Fenes		5 11
11 19	9 41	> Belényes		5 01
11 30	9 54	> Dragonyesd		4 42
11 46	10 07	> Szudries		4 31
12 00	10 18	> Rieey		4 18
12 19	10 31	> Lunka-Rézbánya		4 05
12 35	10 49	Erk. Vasköh-Barest	Ind.	3 53

Vésztő—Kötegyán—Hollód.

Vv.	Vv.	Oda. — Vissza.	Vv.	Vv.
4 45	5 10	Ind. Vésztő	Erk.	4 02
5 07	5 28	> Okány		4 20
5 23	5 43	> Gyanta		9 02
5 35	5 52	> Sarkadkeresztúr		9 43
5 52	6 07	> Méhkerék		8 33
6 00	6 14	Érk. Kötegyán	Ind.	8 06
6 16	6 33	Ind. Kötegyán	Érk.	7 19
6 20	7 11	> Pósa		7 07
6 48	7 23	> Illye		6 51
7 02	7 41	> Csegöd		6 34
7 12	7 51	> Erdőgyarak		6 25
7 21	8 01	> Árpád		6 16
7 39	8 27	> Feketebátor		6 06
7 52	8 31	> Feketető		5 44
8 17	9 17	> Tenke		5 31
8 37	9 33	> Rippa		5 22
8 49	9 43	> Mocsár-Gyanta		4 43
8 59	10 11	Érk. Hollód	Ind.	4 35

Szombatság—Rogoz—Dobrest.

Vv.	Tvsz.	Oda. — Vissza.	Vv.	Tvsz.
9 30	7 50	Ind. Szombatság-Rogoz	Érk.	6 41
9 59	8 19	> Nánhegyes	Ind.	6 14
10 09	8 29	Érk. Dobrest	Ind.	6 04

Nagyvárad—Békéscsaba—Szeged—Arad.

Szv.	Mv.	Szv.	Mv.	Szv.	Vv.	Oda. — Vissza.	Vv.	Szv.	Mv.	Mv.	Szv.	Szv.
6 02	8 01	10 20	1 13	4 45	7 40	Ind. Nagyvárad	Érk.	8 28	9 40	12 05	3 10	4 00
6 12	8 13	10 30	1 25	4 56	7 59	> Óssi	Ind.	8 14	9 29	11 52	2 57	3 49
6 29	8 23	10 48	1 48	5 15	8 22	> Less		7 54	9 12	11 30	2 35	3 33
	8 44	10 56	2 00	5 25	8 33	> Gyapju		7 40		11 14	2 20	3 22
6 44	9 03	11 03	2 19	5 34	8 43	> Cséfa		7 30	8 54	11 03	2 10	3 15
	9 13		2 31		8 56	> Pusztaradvány		7 17		10 38	1 47	
	9 20		2 39		9 04	> Madarász		7 09		10 30	1 40	
7 08	9 27	11 16	2 51	6 02	9 24	> Nagyszalonta		7 02	8 31	10 22	1 38	2 51
	9 40		3 07		9 38	> Pusztabarmód		6 25		10 05	1 16	
7 28	9 59	11 44	3 27	6 24	9 52	> Kötegyán		6 11	7 54	9 52	1 04	2 32
7 39	10 11	11 53	3 40	6 33	10 03	> Sarkad		5 54	7 41	9 29	1 44	2 22
	10 23	12 02	3 53	6 42	10 17	> József szanat.		5 40		9 15	12 30	2 12
	10 27	12 05	3 58	6 45	10 21	> Gyulai városerdő		5 36	7 26	9 10	12 25	2 08
7 58	10 39	12 18	4 12	6 57	10 37	> Gyula		5 25	7 18	8 56	12 14	2 01
	10 51		4 27	7 07	10 50	> Biczere		5 15	7 06	8 36	11 58	
8 17	11 04	12 37	4 42	7 18	11 05	Érk. Békéscsaba		4 50	6 56	8 18	11 43	1 38
	16 12	3 29	6 54	9 00		Érk. Arad	Ind.	5 09		8 18	11 25	4 16
10 45	1 42	4 22	9 11	11 01		Érk. Szeged-Rókus	Ind.	3 30			10 59	3 01

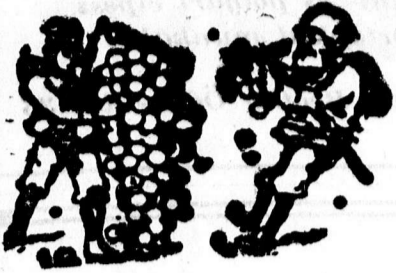
Nagyvárad—Gyoma.

Vv.	Szv.	Oda. — Vissza.	Szv.	Vv.
6 20	2 06	Ind. Nagyvárad	Érk.	9 20
6 36	2 14	> Óssi		9 03
6 51	2 28	> Uj-Palota		8 47
7 05	2 40	> Gyires		8 33
7 19	2 53	> Vizes-Gyán		8 17
7 26	3 00	> Körösszeg		8 11
7 37	3 10	> Nagy-Harsány		7 59
7 57	3 29	> Szakál		7 48
8 14	3 45	> Nagy-Tóti		7 22
8 26	3 57	> Komádi		6 30
8 44	4 14	> Iráz		6 52
9 17	4 37	> Kót		6 38
9 42	5 01	> Vésztő		6 13
10 25	5 41	> Szeghalom		5 44
10 41	5 56	> Körösladány		5 19
10 58	6 12	> Kéthalom		5 03
11 42	6 38	> Dévaványa		4 47
12 00	6 55	> Ózdmajor		4 17
12 23	7 15	Érk. Gyoma	Ind.	3 50

Székelyhid—Margitta—Szilágysomlyó.

Vv.	Szv.	Szv.	Oda. — Vissza.	Szv.	Szv.	Vv.
10 00	2 27	6 49	Ind. Székelyhid	Erk.	6 52	1 37
10 22	2 48	7 01	> Asszonyvásár		6 34	1 19
10 50	3 09	7 25	> A-átkeresztúr		6 13	12 58
11 04	3 22	7 38	> Vedresbrány		5 56	12 41
11 15	3					

Szőlő-oltványokat

szállít,
fajtásata
súlyért
jótállva
legdusabb
választék-
ban a már
évek óta
elsőnek

és legmegbízhatóbbnak ismert:
Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep.
Tulajdonos: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 39. sz. (Nagyküküllő-megye.)
Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkező elismert levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendeléseinek megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtel feltétlenül megbízhatóságáról.

Gőzmosóda vegytisztítógyár

Nagyvárad, Gilányi-utca.

Mos, vasal s vegyileg tisztít

Mindennemű fehérneműek mosását a legnagyobb pontossággal eszközöljük. — A vegyi tisztítóknban női és férfi-ruhák, blousok, függönyök, szőnyegek a legszakszerűbben lesznek elkészítve.

A ruhák el- és hazaszállítását saját kocsijainkkal eszközöljük.

Vidéki és városi telefon szám 398.

!!! Idei akác méz !!!

NAPONTA friss tea-vaj ::

NAPONTA frissen pörkölt kávék

NAPONTA legizletesebb francia faj

csemegeszőlő szétküldés.

BORNYOMÓ ZSÁKOK,

ÜRMÓSÁGHOZ szükséges anyagok. Nemkülönbben tiszta es friss fűszerárak a legelőnyösebben beszerezhetők

MEZEY JÁNOS ÉS TÁRSA

fűszer és csemoge üzletében Szent László-tér nagyváradai takarékpénztári épület. Telefon 249.

! Friss töltésű ásványvizek. !

Tüzifát

legolcsóbb napi áron házakhoz
:: szállítanak ::

Weiszberger és Társa

tüzifa kereskedők.

Megrendelő iroda: **Stein Lajos**
Nagyvárad, Fő-utca Nyiri ház
Fatelep: Várad-Velence. — Telefon: 688.

Az őszi ujdonságok már megérkeztek!!

Férfi kalapok, ingek, nyakkendők, és zsebkendők különlegességek, női berliner, gyapju és selyem kendők, és escharpok. — Schroll féle sítónok és vásznak paplanok mesés olcsó árakban! Szabó kellékek, bélés árak!

Kézimunkák és minden hozzávalók !! FELTŰNŐ OLCSÓ ÁRAK !!

KLEPFER ALBERT

— FÉRFI ÉS NŐI DIVATÁRUHÁZÁBAN. —
Nagyvárad, Teleky-utca 28 szám.
:: TELEFON 708. ::

Spitz Jenő

épület üveges
Nagyváradon,
Nagy Teleky-utca 16. sz.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy egy a mai kornak teljesen megfelelő üveg, porcellán, tükör és kép üzletet nyitottam. Raktáron tartok mindenféle szervizeket, lámpákat, tükröket, képeket a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig.

Elfogadok képek keretezését. épületek üvegezését és egész éven átali jókarban tartását mérsékelt árak mellett.

Nagyobb épületek üvegezéséhez költségvetéssel szolgálok. Szíves meghívásra bárhol megjelenek. Csak kérem egy levelező lappal felkeresni méltóztassanak. A nagyérdemű közönség pártfogását kérem.

Spitz Jenő, üveges
Egy liter petróleum 20 fillér.

Vendéglő átvétel!!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy

==== Kolozsvári utca ====

53. szám alatti vendéglőt átvettem a hol kizárólag tisztán kezelt jó italokról és elismert jó konyháról állandóan gondoskodva van.

Tömeges pártfogást kér **Glicce Antal,**
vendéglős.

Harmos János Naponta 3-szor

:: pékmester :: friss sütemény.
NAGY-VÁRAD,
:: Uri-utca. :: Sütések elfogadtatnak.

ÉRTESÍTÉS.

Legolcsóbb bevásárlási forrás

rőfös és divatáru-cikkekben
— Kossuth-utca elején —

Pollák Zsigmond

divatáruházaiban van, hol a **tulhalmozott nagy raktár** kissebbitése végett minden itt fel nem sorolható cikkek **meglepő olcsó árban lesz árusítva.** — Tisztelettel

POLLÁK ZSIGMOND

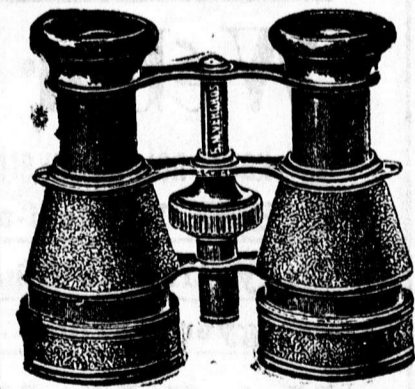
Tötös Mihály

Épület és diszmtű bádigos mester
:: Bethlen-utca 36. szám. ::

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget hogy épület és diszmtű bádigos munkáim mellett elfogadok teljes fürdő berendezéseket, szőkőkútakat és vízvezetékeket saját rezervával, ugyszintén házaknak egész éven át jókarban tartását.

Nagyobb vállalatnál költségvetéssel díjtalanul szolgálók.

Helybeli és vidéki telefon száma 386. Ugyan ott két tanuló felvétetik.

Megfelelő szemüvegek orcsiptetők, francia színházi látcsövek, kipróbált hőmérők, mérnöki műszerek nagy választékban kaphatók

Klein Húgó

látyszerésznél Nagyvárad, Rákóczi-út (Orsolya zárda.)

Javítások rögtön eszközöltetnek!
!! Saját műhely!

Kapható minden elsőrangú vendéglőben és kávéházban

Pénz.

Olesó
tőketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Hzak, szőlők, földbirtokok

örök árban való *adás-vételét* vagy *bérletét* a legsikeresebb eredménnyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

27

Telefon szám 424.

Kovács József

katonai- és polgári cipész.
Ortophéd munkák.

Nagyvárad, Beöthy Ödön-utca 35.

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű zenekedvelő közönséget, hogy a Szent János-utcai 1. sz. alatt levő raktáramban nagy választékban vannak 252.

ZONGORÁK
és
PIANINO

eladásra, hangversenyre, estélyekre ugyszintén

havi bérletre igen olcsó árban

számítva. — A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Özv. *Mustó Jánosné.*

Hirdetéseket
jutányos áron vesz föl
a kiadóhivatal.

Szent László-nyomda
Szilágyi Dezső-utca 5.

Tisztíts csak

Globus

Fém tisztító-Kivonattal

Legjobb-Fém-Tisztítószer.

Kész gyászruhák
:: raktáron. ::

Női kosztümök és
:: blousok. ::

Wéber Testvérek

■ kész női és gyermek ruha áruháza Nagyváradon. ■

==== Rákóczi-ut Bémer-tér sarkán. ====

Nagyvárad és Biharmegye legnagyobb kész női és gyermekruha áruháza Wéber Testvérek.

NAGY VÁLASZTÉK!

Kész leányka ruhák és kabátkák, kész női pongyolák, aljak és fehéreneműek olcsó bevásárlási forrás.

TELEFON 684.

Wéber Testvérek
Bémer-tér.

Megrendelések 2 nap alatt készülnék.

Mérték utáni megrendelések elfogadtnak.

Megérkeztek az összes őszi és téli újdonságok

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházába,

minden cikkben, őszi és téli modell-felöltők, angol és skót kosztüm-szövetek, blouse-selymek, szörme-collor blouseok és szoknyák igen nagy választékban és rendkívül jutányos árban árusítatnak.

== A lelegegánsabb és legjobb kivitelű ==
angol kosztümök, francia ruhák, őszi és téli

peluche és szörme felöltők, ez évben ismét megnagyobbított saját mütermeimben szintén rendkívül jutányos árban vállaltatnak el. Müvezető főszabász: BÖHM. J. ur, az ÁRVAY JÁNOS és TSA budapesti cs. és kir. udvari szállító cég volt főszabásza.

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-tér.

== Téli fürdő cura == **a Félix-gyógyfürdőben!**

Európa leggazdagabb természetes forró és meleg kénes hőforrások, hőfok, — 49° — 17 millió liter víz, napi mennyiség. Csúsz, (Reuma) köszvény és bőrbajok stb. ellen. Fürdő és ivó gyógy mód Szobák-ból a fürdőkben vezető zárt folyosók állandóan fűtve vannak, bármily időben meghülés veszélye nélkül lehet a curát eredménnyel használni. :: :: :: :: :: ::

Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, szoba, fűtés, világítás és fürdés **naponként 7 korona.**

Vasut állomás, posta, távirda, interurban telefon, a fürdő telepen.

Prospektust ingyen küld az Igazgatóság.

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE

K É S Z I T :

Mindennemű vasszerkezeteket, vashidakat, vasszerkezetű víztornyokat, víztartályokat, — csigalépcsőzetet, tüvegterőket, vasablakokat, modern vasrácszatokat, különleges takaréktűzhelyeket.

Géperőre berendezett vasszerkezet, épület, mü-
:: **lakatos, sajtoló és csavargyártó telep** ::

HRAZDIL EMIL Nagyvárad, Rózsa-u.
= Saját-ház. =

Mindennemű lakatos árúban nagy raktár. Vidéki szállításokra
berendezkedve. — Tanulók felvételnek.

K É S Z I T :

M. kir. szab. ablak szellőztetőt, szab. önműködő ajtócsukót. Padlásvilágító és szellőztetőket. Fa és acélredőnyöket napellenzőket, vas és réz portálékat, mindennemű lakatos árú gyártója.

Cipők! Kalapok! A legtartósabb : kivitelben! :
Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

NEUMANN M. cégnél

cs. és kir. udvari szállító **Nagyvárad (Kishidő.)**

Kizárólag saját készítményű férfi- és női ruhák készen és mérték után óriási választékban kaphatók. — Városi és vidéki telefon 88.

Megérkeztek LEITNER MÁRTON céphez

a nyári idényre óriási választékban a legújabb divatu batisztokt, (Mideira) fehér és színes ruhavásznak, piquet, zefir, csipkékkel, hozzávaló diszkekkel. Szép és divatos ruha, blouz, pelynek, pouplin, grenadin és nyári kelmék.

Fülöp Istvan Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Most nyílt meg az Európa remek herhelyisége. Kiváló egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját te mést, kiváló borával, finom Dreher sörral szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékeltek. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Szép kép keretet készítenek olcsón és gyorsan
— SZICHTA TIVADAR üveg kereskedésében —
 Kossuth utca 2.

Ugyanott szép porcellán és üveg szervizek, nagy választék alpaca és China ezüst evőeszközökben.

Aki a szép fehérneműt szereli, adja azt mosás és vasalásra a **Gőzmosóda és vegytisztító gyárba,** **NAGYVÁRAD, Gilányi-utca 5-7.** (Saját gyártelep.) Vegyileg tisztítanak férfi- és női felső ruhák, egyenruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegek. Kivánatra a mosni való ruhaneműket a gőzmosóda kihordói által bárholon elvitetnek és pontosan hazaszállítatnak. — Városi és vidéki telefon 398.

PREIS R., ágynemű raktára NAGYVÁRAD, Kossuth u. 12.

Intézeti ágyneműk, paplan, madrácz, szalmazsák mértékre és készen kapható az ágyneműraktárban Kossuth-utca 12. sz. Fosztott toll állandoan raktáron. ::

PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi ásványvizet állandóan friss töltésben.

Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, liptói-turó, sajtok, szalámi és főtt-prágai sonka, legelőnyösebb árakon beszerezhető.

Friedl és Jörösnél

Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

Fertőtlenítő (Lawodit) olaj

Fél kiló 70, egész kiló 1.40.
 lefolyó kanális, csatorna és klozetek fertőtlenítéséhez. Kapható:

Tarsoly és Risztó

vaskereskedésében a »Vasemberhez«
Rákóczi-ut 9. Ováry-palota.

Fodrász-üzlet átvétel.

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy Szent János-utca 37. szám. alatti Boeczonyl Ferenc fodrász üzletét átvetem s azt az eddigi szolid alapon pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tisztelt vendégek és jó ismerőseim szives pártfogását kérem. Tisztelettel

VERES JÁNOS fodrász.

Értesítem a n. é. közönséget valamint igen tisztelt megrendelőimet, hogy a nyári idényre angol, skót és belföldi különlegességeim megérkeztek.
Kiss István uri-divat szabó
 Szent László-utca Adorján ház.
 Pontos kiszolgálás. Modern szabás.

NARTOS H. és TÁRSA
 NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2., Bazar-épület.

Kizárólagos harisnya és ernyőkülönlegességek. Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermekharisnyákban a leggyorsabbtól a legfinomabbig, továbbá eső- és napernyők! Folytonos újdonságok! !!! Javítások gyorsan eszközöltetnek !!!

Ujlaky István divat és ortopéd
 — cipész —

NAGYVÁRAD, Szent János-utca 4.

Készít mérték után a legfinomabb anyagból a legszebb divatszabású uri és női cipőket. Alapított 1894. évben.

Klepfer Albert Teleky-u. 28.

Óriási választékban nyakkendők, ingek, harisnyák, keztyűk és napernyők meglepő olcsó árakban.

Czipóth Ferenc

Pannonia vendéglős kellemes téli kertjében és éttermeiben külön italok és ételekről gondoskodik. Mindennap zene.

SEBŐ IMRE

könyv és papir-

:: kereskedése ::

Nagyvárad, - Rákóczi-út.

GELBERG A.

uri divat szabó

Beóthy Ödön-utca 21. sz.

állandó raktár a diva-

tosabb kelmékből.

KOVACS JÁNOS

elsőrangú cukrászati speciálista

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.

Városi telefon 806. Megyei telefon 120.

Fűszer és csemege üzlet

Adorján palota. Színház-u. 4. szám.

Friss tea-vaj. 1 liter Vacuum petróleum

11 kr. Kivánatra házhoz szállítatik.

Wohl Albert.

Fővárosi izlés.

Blous és Pongyola Kizárólag Vajda és Róna cégnél Szent László-tér és Zöldfa utca sarok.

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a.

TELEFON 180. TELEFON 180

Gazdálkodóknak gépolaj továbbá zsír, kátrány stb. Vidéki kereskedőknek cipőkrém, parkett fényezőmaz, Emke lakkok stb. vételénél legnagyobb árendemények.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, beszélőgépek kaphatók

Kalenda János cégnél

NAGYVÁRAD, Szent László-tér

(a Holdas-templom mellett.)

Ugyanott szakszerű javító műhely. — Telefon 245.

A Kis-piacon KEPES DEZSŐ

órás és ékszerész üzletében a legolcsóbbak lehet órát, ékszer és gramofont pontosan, jótállás mellett javítani. Ugyanintén elismert a legolcsóbban csak ott lehet mindenféle fali, zseb, inga-órát és kina-ezüst tárgyakat beszerezni.

Szives pártfogást kér **Kepes Dezső, NAGYVÁRAD, Kispiac-tér.**

Ujváry Vilmos bádigos

Szent János-utca 12.

Fennáll 42 év óta.

Pál Sándor épület, portál- és műbutorasztalos.

Készítek bármilyen dolgot pontos és szakszerű kivitelben a legsolidabb árak mellett.

Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.)

Szaniszló-utcai oldalon.

Uj mosó üzlet! Uj mosó üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség b. figyelmét felhívni, miszerint a Szacsay-utca 34. sz. alatt egy mosó- és fenyvasoló tisztító intézetet nyitottam s ahol csipkefüggönyöket és férfi-ruhák tisztítását valamint mindennemű ruhákat a legolcsóbban s a legpontosabban elvállalok. Kivánatra házhoz is küldök a ruhát átvenni s azt vissza is szállítom. A n. é. közönség b. pártfogásáért esedezve, maradtam tisztelettel.

LERNER CZILL.